

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1*
DEVELOPMENT OF LEARNING RESOURCE MANAGEMENT GUIDELINES ACCORDING TO
THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY FOR EDUCATIONAL INSTITUTIONS
KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ชฎาพร พลกุล¹, ธัชชัย จิตรนันท์²
Chadaporn Phonkun¹, Thatchai Chittranun²
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Mahasarakham University, Thailand.^{1,2}
Email : milk_teinoi@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ได้องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ 1) การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) การจัดทำแนวปฏิบัติและ 4) การติดตามประเมินผล 2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด 3. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิโดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ : 1. แนวทาง 2. การบริหารจัดการ 3. แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

The objectives of this research paper were 1) 1) to study the components and indicators of the management of learning resources according to the Sufficiency Economy Philosophy for educational institutions, 2) to study the current condition Desirable conditions and necessities of learning resources management according to the philosophy of sufficiency economy for educational institutions, 3) to develop guidelines for management of learning resources according to the philosophy of sufficiency economy for educational institutions Kalasin Elementary Education Service Area Office, Region 1. The sample groups used were 325 persons, including administrators, academic supervisors and teachers in schools under Kalasin Elementary Education Service Area Office 1, the instrument was a questionnaire, interview form, and a suitability assessment form and possibility The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation.

The results of the research were as follows: 1. The components of the management of learning resources according to the Sufficiency Economy Philosophy for educational institutions Kalasin Elementary Educational Service Area Office 1, from the experts, found that there were 4 components: 1) planning to promote the use of learning resources 2) collecting data for using learning resources 3) preparing guidelines and 4) Follow-up and evaluation 2. Current condition Desirable condition and the necessity of managing learning resources according to the philosophy of sufficiency economy for educational institutions Kalasin Primary Educational Service Area Office 1 found that the overall level was at a moderate level. Desirable conditions for management of learning resources according to the philosophy of sufficiency economy for educational institutions Under the Office of Kalasin Elementary Education Service Area 1, it was found that it was at the highest level for educational institutions Kalasin Primary Educational Service Area District Office 1 from qualified persons Overall, it's appropriate and the possibilities are at a high level. And when considering each aspect, it was found that all aspects were appropriate and feasible at a high level in every aspect as well.

Keywords : 1. Guidelines 2. Management 3. A learning resource based on the philosophy of sufficiency economy

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สังคมโลกในยุคใหม่เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจนก้าวตามไม่ทัน การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถของเด็กและเยาวชนไทยให้แข่งขันและก้าวทันโลก เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือ การ

ปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำคัญที่สุด ครูอาจารย์จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ทั้งจากสถานการณ์จริง จากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการทำงาน เพื่อพัฒนาร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์เป็นไปตามจุดหมายของการปฏิรูปการศึกษา (ธรรมศักดิ์ มีอิสระ, 2544) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ก็เป็นด้านที่สำคัญที่รัฐบาลได้มีการส่งเสริมการดำเนินการและการจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต และได้มีการปฏิบัติสู่โรงเรียน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ และติดตามผล ประเมินผล และปรับปรุงแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะที่สำคัญ และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร (สุธิชล พ่อครวงค์, 2555)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษาในทุกกระดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิด หลักปฏิบัติตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน และได้เริ่มดำเนินการขยายผลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 โดยหน่วยงานภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ได้ดำเนินการประเมินผลสถานศึกษาที่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ในทั่วประเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 171 โรงเรียน ได้ผ่านการประเมินโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2562 มี จำนวน 156 โรงเรียน และยังไม่ผ่าน จำนวน 15 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1, 2563) โดยหลักเกณฑ์ในการประเมินมุ่งเน้นการบริหารจัดการเรียนรู้ในเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้านมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ให้กับนักเรียน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จึงได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษา เน้นการบริหารจัดการเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยให้มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ นำสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดความรู้ ทักษะ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษาสภาพ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กาฬสินธุ์ เขต 1 โดยการ สังเกต สัมภาษณ์ สันทนา ศึกษาจากเอกสารข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขาดการวางแผนในการใช้แหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบการดำเนินงาน ขาดงบประมาณสนับสนุน และการตรวจสอบ ติดตามการใช้แหล่งรู้ขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนน้อยมาก ครูไม่เห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขาดงบประมาณ ในการที่จะน่านักเรียนไปแหล่งเรียนรู้เหล่านั้น ครูขาดการวางแผนในการใช้แหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาขาดงบประมาณใน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้น

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนและมีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาดังนั้นการศึกษาถึงองค์ประกอบของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จึงสำคัญและเป็นประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาการทำงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลที่ดีกับสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2.3 เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3.2 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3.3 ได้ทราบถึงแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กาฬสินธุ์ เขต 1 ชั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำมาสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้องค์ประกอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ชั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ชั้นตอนที่ 1 สร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีจำนวน 47 ข้อ แล้วนำไป Try out เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ชั้นตอนที่ 2 นำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ และครู ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 325 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ชั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหน่วยงานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) จำนวน 3 โรง จากวิธีการสัมภาษณ์ตามองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) การจัดทำแนวปฏิบัติและ 4) การติดตามประเมินผล ชั้นตอนที่ 2 นำผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาใช้ในการร่างแนวทาง ที่ได้จากการออกแบบเบื้องต้นไว้จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นนำเสนอร่างแนวทางการดำเนินงานที่ได้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ นำแนวทางการดำเนินงานที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ พร้อมทั้งข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ข้อ	องค์ประกอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.69	0.51	มากที่สุด
2	การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้	4.70	0.50	มากที่สุด
3	การจัดทำแนวปฏิบัติ	4.68	0.57	มากที่สุด
4	การติดตามประเมินผล	4.73	0.45	มากที่สุด
รวม		4.70	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 4 ด้าน คือ การติดตามประเมินผลการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และการจัดทำแนวปฏิบัติตามลำดับ

5.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	2.59	0.85	ปานกลาง	4.64	0.68	มากที่สุด	0.79	1
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้	3.34	0.54	ปานกลาง	4.41	0.60	มาก	0.32	4
3. การจัดทำแนวปฏิบัติ	3.16	0.58	ปานกลาง	4.44	0.73	มาก	0.41	3
4. การติดตามประเมินผล	2.94	0.81	ปานกลาง	4.50	0.57	มากที่สุด	0.53	2
รวม	3.01	0.70	ปานกลาง	4.50	0.65	มากที่สุด	0.51	-

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้รองลงมา คือ การจัดทำแนวปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และการติดตามประเมินผล ตามลำดับ อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ การจัดทำแนวปฏิบัติ และการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

5.3 ผลการประเมินการพัฒนาแนวการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิ 4 องค์ประกอบ 18 แนวทาง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 3 ผลการประเมินการพัฒนาแนวการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ที่	รายการประเมิน	ผลประเมินความเหมาะสม			ผลประเมินความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.37	0.55	มาก	3.67	0.57	มาก
2	การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้	3.85	0.71	มาก	3.60	0.53	มาก
3	การจัดทำแนวปฏิบัติ	4.27	0.65	มาก	3.67	0.52	มาก
4	การติดตามประเมินผล	4.00	0.59	มาก	3.96	0.61	มาก
	รวม	4.13	0.61	มาก	3.73	0.59	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้การจัดทำแนวปฏิบัติการติดตามประเมินผลการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เพราะการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เป็นหน้าที่ที่สำคัญของสถานศึกษา ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจาก ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่หลากหลายกว้างขวาง มีแหล่งข้อมูลให้ทางเลือกมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ (2544) ได้กล่าวว่าการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เป็นการพัฒนาแหล่งข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อสร้างเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

6.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้รองลงมา คือ การจัดทำแนวปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานดังกล่าวเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะแหล่งเรียนรู้จะเป็นสื่อในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้และเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมในการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดผล และต้องเกิดจากการสนับสนุนของผู้บริหาร การดำเนินการของครู นักเรียน และความร่วมมือทุกฝ่ายซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชา มาลละวรรณโณ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนด้านวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการมีการจัดอยู่ในระดับพอใช้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ การวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และการติดตามประเมินผล ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การจัดทำแนวปฏิบัติ และการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ ปะนามะทัง (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

6.3.1 ด้านการวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ประชุมหารือกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สนับสนุนให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเห็นความถึงความสำคัญและมีความเข้าใจตรงกันตามแผนงานด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดกิจกรรมให้เป็นไปอย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ กำหนดทีมงานแต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสม ร่วมวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของแหล่งเรียนรู้ เช่น การจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรอย่างเพียงพอ วางแผนงานใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกันโดยตั้งทีมงานในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาของปฏิญญา ไตรพรหม (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาการศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีแก้ว และโรงเรียนวัดลาดระโง่ง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน แนวทางการดำเนินงานด้านการวางแผนแนวทาง การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ สำรวจสภาพความพร้อมด้านศักยภาพของโรงเรียนออกแบบการจัดการจัดการ และการจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและประชาชนทราบ

6.3.2 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้โรงเรียนควรดำเนินโครงการตามแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานด้วยความรอบคอบ ศึกษาโครงการ ดำเนินการตามโครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน โรงเรียนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นปัญหา ควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ครูจัดทำคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระมีการบูรณาการสอดแทรกในแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ และโรงเรียนควรดำเนินโครงการตามแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโดยพิจารณาจากความรู้ความชำนาญ ศึกษาโครงการ ดำเนินการตามโครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์สอดคล้องกับการศึกษาของปฏิญญา ไตรพรหม (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาการศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีแก้ว และโรงเรียนวัดลาดระโง่ง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน แนวทางการดำเนินงานมีด้านการดำเนินงานการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ได้แก่ นำแผนงาน โครงการกิจกรรม ไปสู่การปฏิบัติงาน พัฒนาบุคลากรโดยการจัดประชุม การเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน ค้นคว้า และจัดการทรัพยากร กำหนดบทบาทหน้าที่ งบประมาณ อาคารสถานที่

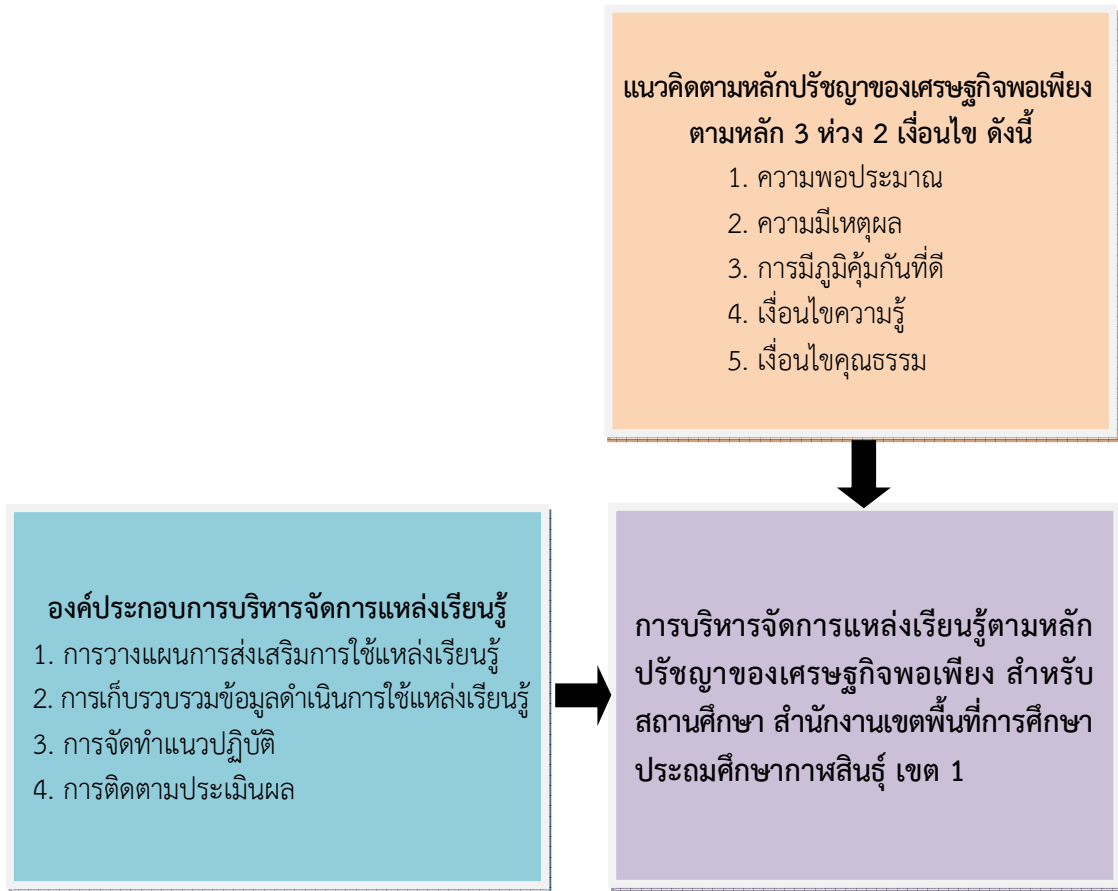
6.3.3 ด้านการจัดทำแนวปฏิบัติ โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะทำงานในการประเมินโครงการ เมื่อสิ้นสุดโครงการ ควรสรุปผล รายงานโครงการ เพื่อนำผลการสรุปมาวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT) เพื่อทำการปรับปรุง แก้ไข ระหว่างการดำเนินการเป็นระยะ ๆ โรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเต็มที่ มีวัสดุ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ และมีการบริหารจัดการ

อย่างดี (4’M) ทั้งนี้ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติการตามแผนงาน/โครงการอย่างแท้จริงควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นปัญหา พัฒนาต่อยอด และเผยแพร่ผลงานในส่วนที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของปฎิญา ไตรพรหม (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาการศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์ และโรงเรียนวัดลาดระโห่ง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน แนวทางการดำเนินงานมีด้านการดำเนินงานส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ได้แก่ นำแผนงาน โครงการกิจกรรม ไปสู่การปฏิบัติงาน พัฒนาบุคลากรโดยการจัดประชุม การเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน ค้นคว้า และจัดการทรัพยากร กำหนดบทบาทหน้าที่ งบประมาณ อาคารสถานที่

6.3.4 ด้านการวัดและการประเมินผล โรงเรียนได้กำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้อย่างหลากหลาย ผู้บริหารควรมีการประชุมบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อระดมความคิด (Brain Storming) และแต่งตั้งคณะทำงานประเมินโครงการให้สอดคล้องและครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ กำหนดปฏิทินหรือระยะเวลาในการประเมินผล นำเครื่องมือประเมินผล นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบโครงการอย่างต่อเนื่อง สรุปผล และรายงานผลการดำเนินโครงการจากผู้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานให้ชัดเจน โดยจัดทำแผนการ หรือโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปฏิบัติตามแผนงาน โดยมีการตรวจสอบและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ตามระยะเวลาที่กำหนด อย่างเคร่งครัดโรงเรียนสรุปผล รายงานผลหลังติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ต่อผู้บริหารเมื่อสิ้นสุดโครงการ และจะต้องมีการประเมินโครงการเพื่อตรวจสอบความสำเร็จหรือความพอใจสอดคล้องกับการศึกษาของปฎิญา ไตรพรหม (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาการศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์ และโรงเรียนวัดลาดระโห่ง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ด้านการติดตามประเมินผล และรายงาน ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ เครื่องมือ และระยะเวลาในการติดตาม ประเมินผล ตามแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ประเมินผลร่วมกันระหว่างคณะทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และรายงานผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้เกิดองค์ความรู้พอสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ดำเนินการใช้แนวทางในการพัฒนา ควรศึกษาวิธีการการบริหารจัดการ ให้เข้าใจแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาในการวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้การเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดทำแนวปฏิบัติและการวัดและการประเมินผล

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลการวิจัยด้านการวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า ความต้องการ ความจำเป็นเกี่ยวกับสถานศึกษามีการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการดำเนินงาน การส่งเสริม การใช้แหล่งเรียนรู้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ ดังนั้น สถานศึกษาควรมีประชุมเพื่อวางแผนในการศึกษาตรวจสอบสภาพปัญหาของการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยต้องพิจารณา ด้วยเหตุผลที่หลากหลาย

8.2.2 ผลการวิจัยด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า มีความต้องการความจำเป็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการติดตามดูแล ปรับปรุงแก้ไขระหว่างการดำเนินการเป็นระยะๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูที่นำแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ไปใช้จะต้องมีการติดตามปรับปรุง และตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของทุกคน

8.2.3 ผลการวิจัยด้านการจัดทำแนวปฏิบัติ พบว่า มีความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการนำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ไปสู่การปฏิบัติงาน นำไปสู่การติดตามดูแล ปรับปรุง แก้ไข ระหว่างการดำเนินการเป็นระยะๆ และการจัดการทรัพยากร กำหนดบทบาทหน้าที่ งบประมาณ อาคารสถานที่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูควรนำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ไปสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง และมีการกำกับ ติดตาม ดูแล ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาต่อไป

8.2.4 ผลการวิจัยด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า มีความต้องการความจำเป็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้านมาประเมินผลร่วมกันระหว่างคณะทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และการนำรายงานผลการปฏิบัติงาน และแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนางานการสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ครั้งต่อไป ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เข้าร่วมในการประเมินผลติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดินเขตอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายเหมาะสำหรับในการนำไปใช้

8.3.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนำแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 1

8.3.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 1 ในสภาพบริบทอื่นๆ

9. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). **แนวดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ธรรมศักดิ์ มีอิศระ. (2544). **การวางแผนอาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

- ปฎิญา ไตรพรหม. (2552). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยากรณีศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวงศ์และโรงเรียนวัดลาดระโห่ง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรีชา มาละวรรณโณ. (2546). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุทธศาสตร์ ปะนามะทัง. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง เรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุธิชล พ่อครองค์. (2555). การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

10. คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ติดตามเอาใจใส่ ให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ ทำให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสืออ่อน อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวัฒน์ เทศบุตร ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการและคณะกรรมการสอบ ให้คำแนะนำ เอาใจใส่ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่าน ท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการทำงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญและคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้การตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ทุกคน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ข้อเสนอเทศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้งานวิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยดี ขอขอบคุณ กำลังใจที่ตีจากครอบครัว เพื่อนครู และเพื่อนนิสิตรุ่น พ.33 ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และดูแลช่วยเหลือด้วยดีมาตลอดที่ศึกษาคุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติสืบต่อไป